

discriminatie

discriminatie

Mensen worden soms gepest of buitengesloten omdat ze anders zijn. Bijvoorbeeld omdat ze rood haar hebben of een donkere huidskleur. Of omdat ze een bril dragen of niet de 'goede' kleren of sportschoenen. Wat is eigenlijk anders zijn? Als je goed om je heen kijkt, zie je dat eigenlijk iederéén anders is. Maar anders dan wie? Wat is normaal? Wie stelt de norm? Voor mensen uit die andere groep ben jij juist anders.

Mensen denken makkelijk in stereotypen of benaderen andere mensen met vooroordelen. Dat kan heel vervelend zijn. Maar nog erger is discriminatie en racisme. Dat zijn zelfs misdrijven. Wat betekent dat eigenlijk? En wat kan je doen als jij of iemand uit je omgeving gediscrimineerd wordt?

Stereotypen

Stereotypen zijn overdreven beelden van groepen. De beelden kloppen niet met de werkelijkheid. Zelfs vandaag worden Nederlanders voorgesteld op klompen, met een tulp in hun hand en een windmolen op de achtergrond. En oude dames zitten stevast te breien in een schommelstoel. Hoezo werkelijkheid? Soms zijn de beelden positief, andere zijn negatief. Ze gaan in elk geval over anderen. Degene over wie het gaat vindt het niet zelden een idioot idee dat hij of zij zo zou zijn. En dat is niet vreemd: als je erop let en er goed naar kijkt, zijn stereotypen vaak erg simplistisch en slechts geldig voor een heel klein deel van die groep. Het wordt lastig als je in het dagelijkse leven te maken krijgt met de gevolgen van de beelden die bestaan over de groep waar jij bij hoort.

Vooroordelen

Het kan je overkomen: je hebt geen woord gezegd en geen vin

discriminatie

verroerd en toch word je met scheve ogen bekeken. B.v. omdat je niet de juiste schoenen draagt, omdat de kleur van je huid donker of juist licht is, omdat je jong bent, omdat je in een rolstoel zit, omdat je er erg jongensachtig uitziet voor een meisje of juist meisjesachtig voor een jongen. Op grond van iets wat iemand aan je ziet of meent te zien, trekt hij of zij direct conclusies over hoe jij bent. Dat zijn vooroordelen.

Vooroordelen berusten vaak op een gebrek aan kennis over wie die vooroordelen gaan en zijn dus niet gebaseerd op feiten. Veel mensen nemen vooroordelen zomaar over van anderen. Het gaat om een mening die mensen al bij voorbaat in hun hoofd hebben, zonder te weten of het eigenlijk wel zo is. Vaak gaat het om ideeën over een groep mensen: aan alle mensen van die groep wordt dezelfde eigenschap toegeschreven. Meestal gaat het dan om een negatieve eigenschap. Voorbeelden zijn: 'Nederlanders zijn gierig', 'Marokkanen zijn crimineel', 'meisjes hebben geen verstand van voetbal' en 'oude mensen zeuren altijd'. Soms lijkt een vooroordeel positief: 'zwarte mensen kunnen goed dansen'. Zo'n uitspraak is misschien vriendelijk bedoeld, maar het klopt niet. Niet iederéén die zwart is, kan goed dansen. Er zijn meisjes die heel goed kunnen voetballen en er zijn oude mensen die nooit zeuren.

Vooroordelen kunnen vervelende gevolgen hebben wanneer mensen ernaar handelen of niet openstaan voor een persoon, omdat hun mening al vaststaat. Dat maakt vooroordelen dikwijls pijnlijk. De persoon in kwestie staat eigenlijk buitenspel. Er wordt geen moeite gedaan om hem te leren kennen. Hij krijgt niet de kans om te laten zien wie hij is of wat hij kan. Vooroordelen zijn nog geen discriminatie, maar als het van kwaad naar erger gaat, kan het er wel van komen.

discriminatie

Discriminatie

Een vooroordeel, dus iets wat je over iemand denkt terwijl je eigenlijk helemaal niet weet of dat waar is, kan met zich brengen dat je iemand ook anders behandelt. En daar gaat discriminatie over: iemand ongelijk (dus anders dan anderen) behandelen, om iets wat er helemaal niets mee te maken heeft. Het verschil met vooroordelen is dat het bij discriminatie niet alleen gaat om wat je denkt, maar vooral om wat je zegt en doet.

Veel mensen denken bij discriminatie aan de ongelijke behandeling van mensen met een donkere huidskleur. Dat komt veel voor, maar je kan ook gediscrimineerd worden omdat je:

- man of vrouw bent
- jong of oud
- gelovig of niet gelovig
- een persoon met of zonder handicap
- homo of hetero
- gehuwd, alleenstand of gescheiden
- rijk of arm
- huisbewoner, woonwagenbewoner of dakloos

De wet staat niet toe dat mensen op basis van die kenmerken uitgesloten worden in een café of restaurant, om een huis te huren, een bankrekening te openen, een job te vinden, promotie te maken, aan sport te doen enz.

Iedereen kan discrimineren of gediscrimineerd worden. In de praktijk zijn de gevolgen van discriminatie groter wanneer iemand veel invloed of macht heeft (b.v. schooldirecteur, werkgever, voetbaltrainer of de portier van een discotheek).

Voorbeelden van discriminatie in het dagelijkse leven: een

discriminatie

huisbaas wil zijn woning niet verhuren aan iemand die homo is. Een jongen mag een discotheek niet in, alleen omdat hij Marokkaan is. Een meisje wordt niet als monteur aangenomen, omdat de garagehouder vindt dat het mannenwerk is. Een klasgenoot wordt gemeden omdat hij op mannen valt. Je wordt kleinerend behandeld, omdat je gehandicapt bent.

Omdat discriminatie verboden is, wordt er niet zo vaak openlijk gediscrimineerd. Vaak gebruikt men smoesjes. Slachtoffers van discriminatie kunnen een beroep doen op het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding (zie verder).

Racisme

Naast vooroordelen en discriminatie is er racisme. Met racisme wordt bedoeld vooroordelen en discriminatie op grond van huidskleur of afkomst. Bij racisme gaat het niet alleen om de idee dat een groep mensen 'anders' is en daardoor ongelijk mag worden behandeld, men vindt dan ook dat die groep mensen minder waard is. Jammer genoeg kom je racisme op verschillende manieren tegen: vervelende opmerkingen op straat, in de klas, scheldpartijen, gemene teksten op muren of zelfs in de vorm van geweld.

Hoe ontstaat discriminatie en racisme? Vaak gaat het om angst voor het onbekende. Vooral als mensen zich onzeker of onveilig voelen. Als het b.v. niet zo goed gaat met hen, met de economie of met de samenleving, wijzen zij snel naar andere (groepen) mensen: zij hebben het gedaan, het is hun schuld. Soms zijn mensen bang dat ze hun goede positie verliezen of minder kansen gaan krijgen.

Wat kan je er aan doen?

Wat je zelf kan doen

Zeg er iets van als iemand in het wilde weg stuitende dingen over (groepen) mensen beweert die kwetsend of discriminerend zijn. Soms is het heel effectief om vragen te stellen: hoe kom je daar bij? Heb je het zelf meegemaakt? Wie heeft je dat verteld en hoe weet diegene dat dan? Vaak worden verhalen aangedikt naarmate ze verder verteld worden. Soms kun je gemakkelijk de angel eruit trekken: als iemand zit te schelden op zijn Turkse buren, kan je zeggen dat jij ook last hebt van je buren, maar dat zijn Belgen. Het is dus een overlastprobleem en geen kwestie van Turks of niet.

Als je geen discussie wil, kan je ook opstaan en weggaan. Probeer dan wel te zeggen waarom je wegloopt, b.v. omdat je geen zin hebt om naar die discriminerende onzin te luisteren. Zonder op elke slak zout te willen leggen, kunnen grappen over groepen mensen wel degelijk discriminerend of racistisch zijn.

School zonder racisme

Ook jouw school kan een 'School zonder racisme' worden. Als 60% van de hele schoolbevolking de oproep voor een SZR goedkeurt, dan krijgt de school de titel 'School zonder racisme'. In de oproep staat dat in de school:

- correcte informatie wordt gegeven over racisme, migratie enz.
- discriminatie en racisme wordt verworpen
- minstens eenmaal per jaar een antiracistisch initiatief wordt genomen
- ontmoetingen tussen Belgen en migranten worden georganiseerd

De keuze wordt bekend gemaakt met een bordje aan de schoolingang.

discriminatie

Lokale meldpunten racisme

Stel je mag niet binnen in een discotheek omdat je geen ledenpas hebt. Blijkt dat anderen die niet moeten tonen. Bovendien kan je alleen binnen in de discotheek zo'n ledenpas aanschaffen. Jij zegt dat je op die manier nooit aan een pas geraakt. Als de portier dan b.v. antwoordt dat dit jouw probleem is en niet het zijne en de toegang blijft weigeren, dan maakt hij zich schuldig aan discriminatie. Omdat discriminatie verboden is, zal de portier niet zo snel zeggen dat je niet binnen mag, omdat je b.v. een Marokkaan bent. Dit mag hij namelijk niet zeggen. De portier zal dan een smoesje verzinnen. Je mag b.v. niet naar binnen omdat je sportschoenen aan hebt. Terwijl blanke jongens met sportschoenen wel naar binnen mogen.

Waarheen met klachten?

Met zo'n ervaring kan je naar een lokaal meldpunt racisme. Deze meldpunten proberen in samenspraak met de gemeente, het lokaal integratiecentrum, verenigingen, wijkcomités enz. discriminatie uit de lokale samenleving weg te werken. Op het meldpunt kan je een meldingsformulier invullen.

Je kan met je klachten ook naar het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding: via de telefoon, via een bezoek, via de gratis groene lijn of via de lokale meldpunten, b.v. als een job werd geweigerd of als men geen kans krijgt om een woning te huren. Het Centrum wil personen die het slachtoffer of getuige zijn van discriminatie of racisme bijstaan. Het centrum kan een bemiddelende rol spelen of eventueel een rechtszaak aanspannen.

Het Centrum kan proberen een dialoog op gang te brengen met

discriminatie

de persoon of instantie die volgens de aanklager een fout beging, met het oog op een minnelijke schikking of een verontschuldiging. Als het gaat om de weigering om een huis te verhuren, dan is bemiddeling misschien meer aangewezen dan juridische stappen. Het is immers belangrijk dat men de woonst kan huren. Maar als iemand via toespraken of folders racistische uitlatingen verspreidt over bepaalde groepen, dan zijn gerechtelijke stappen waarschijnlijk het beste.

Als er wordt gekozen voor gerechtelijke stappen dan kan het Centrum klacht neerleggen of zich burgerlijke partij stellen, maar dan moet het wel gaan om ernstige of duidelijke gevallen van discriminatie of racisme.

Het Centrum is niet alleen bevoegd voor discriminatie op basis van zogenaamd ras, huidskleur, afkomst en nationale of etnische afstamming, maar ook voor de opvolging van klachten van slachtoffers van discriminatie op basis van geslacht, leeftijd, levensovertuiging, fysieke toestand, seksuele aard enz.

Strijd tegen racisme en discriminatie

Heel wat organisaties zetten zich in om discriminatie en racisme zoveel mogelijk uit de samenleving te verwijderen. Dat gebeurt op velerlei manieren: door informatie te verspreiden, door contacten tussen bevolkingsgroepen te bevorderen, door stadswijken aantrekkelijker te maken, door politieke acties enz. Als jij ook vindt dat er werk aan de winkel is, raadpleeg dan zeker de website van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding. Daar vind je links naar een heleboel organisaties die actief zijn op dit vlak.

discriminatie

Adressen, folders, websites

Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding
Koningsstraat 138 - 1000 Brussel – 02/212.30.00

www.diversiteit.be

Groene lijn voor informatie en racismeklachten (gratis)
0800/17.364

Meldpunten Racisme en Discriminatie

Klachtenbank Antwerpen - 03/227.32.20
Permanentie: dinsdag van 14u00 tot 16u00

Meldpunt Racisme Brussel - 02/411.58.97
Permanentie: donderdag van 14 tot 16u30

Meldpunt Discriminatie Gent - 09/268.21.68
Permanentie: op afspraak

Meldpunt Racisme Limburg - 011/23.82.41
Permanentie: eerste donderdag van de maand van 15u00 tot 17u30

Meldpunt Racisme Leuven - 016/21.16.33

Mechelen: Samenwerkingsverband met 10 organisaties
Info op 02/212.30.95 of 015/29.83.48

Meldpunt Westkans - 050/40.73.80
Permanentie: elke werkdag van 9 tot 17 uur

www.cyberhate.be

Voor melding van haatdragende uitlatingen op het internet.

contact@cyberhate.be

discriminatie

Liga voor de Mensenrechten
J. Van Stopenberghestraat 2 – 9000 Gent – 09/223.07.38
info@mensenrechten.be en www.mensenrechten.be

Vlaams Minderhedencentrum
Vooruitgangsstraat 323 bus 1 – 1030 Brussel – 02/205.00.60
info@vmc.be en www.vmc.be

School zonder Racisme
Cellebroersstraat 37 – 1000 Brussel – 02/511.16.36
info@schoolzonderracisme.be en www.schoolzonderracisme.be
Folder: Maak van je school een school zonder racisme

Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een handicap
Koningsstraat 136 – 1000 Brussel – 02/214.27.60
info@gripvzw.be en www.gripvzw.be

Holebifederatie
09/223.69.29
info@holebifederatie.be en www.holebifederatie.be

Steunpunt Gelijkekansenbeleid
Gratiekapelstraat 12 – 2000 Antwerpen – 03/220.42.96
steunpuntgeka@ua.ac.be en www.steunpuntgelijkekansen.be

Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen
Ernest Blerotstraat 1 - 1070 Brussel - 02/233.40.15
gelijkheid@meta.fgov.be

JIP

En dan is er ook nog het JIP!

Wil je meer uitleg over dit thema? Wil je één van de vermelde websites of folders bekijken? Loop dan binnen in het JIP of jongereninformatiepunt. Je kan er terecht met vragen of problemen in verband met wonen, werk, seks, relaties, sport, jeugdverenigingen, vorming, drugs, geld, cultuur, toerisme, mobiliteit, gezondheid, onderwijs, geweld enz.

In een JIP kan je zelf informatie opzoeken, maar je bent er ook welkom voor een gesprek. Als je wil, zoekt de JIP-medewerker mee naar een antwoord op je vraag of een oplossing voor jouw probleem. Heb je verder advies, hulp of begeleiding nodig, dan word je doorverwezen naar een persoon of dienst die je verder kan helpen.

Voor het adres en het telefoonnummer van een JIP in de buurt: zie www.jips.be.

Najaar 2006

Delta vzw - Netwerk van JIPS
Vijverlaan 53 • 2610 Wilrijk • 03/820.95.31 • info@jjips.be
www.jjips.be